

НОРМАТИВНА УРЕДБА

чл. 162 и чл. 163 от ДОПК, чл. 3 от ЗНАП

I. ПУБЛИЧНИ ВЗЕМАНИЯ

1. Публични са следните държавни и общински вземания:

- а) за данъци, включително акцизи, както и мита, задължителни осигурителни вноски и други вноски за бюджета;
- б) за други вноски, установени по основание и размер със закон;
- в) за държавни и общински такси, установени по основание със закон;
- г) за незаконосъобразно извършени осигурителни разходи;
- д) за паричната равностойност на вещи, отнети в полза на държавата, глоби и имуществени санкции, конфискации и отнемане на парични средства в полза на държавата;
- е) по влезли в сила присъди, решения и определения на съдилищата за публични вземания в полза на държавата или общините, както и решения на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ;
- ж) по влезли в сила наказателни постановления;
- з) за недължимо платените и надплатените суми, както и за неправомерно получените или неправомерно усвоените средства по проекти, финансирани от предприєдинителните финансови инструменти, оперативните програми, Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейските земеделски фондове и Европейския фонд за рибарството, Инструмента Шенген и Преходния финансов инструмент, включително от свързаното с тях национално съфинансиране, които възникват въз основа на административен акт, както и глобите и другите парични санкции, предвидени в националното законодателство и в правото на Европейския съюз;
- и) лихвите за вземанията по б. а) – з) (чл. 162, ал. 2, т. 9 от ДОПК в сила от

01.01.2010 г.)

II. ЧАСТНИ ВЗЕМАНИЯ

1. Частни са държавните и общинските вземания извън тези, които са определени като публични в чл. 162, ал. 2 от ДОПК.

2. В Закона за Националната агенция за приходите (чл. 3, ал. 7) са изброени частните държавни вземания, които се събират от НАП, а именно:

- а) по Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г.;
- б) по § 46 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закон за банките;
- в) по гаранционни споразумения и временни финансови помощи, вземанията на държавата към кредитополучатели или бенефициенти по активирани държавни гаранции, от държавни инвестиционни заеми и други кредити;
- г) от задължения към закритите Държавен фонд за реконструкция и развитие и Държавен фонд "Енергийни ресурси";
- д) на Държавен фонд "Земеделие", за които има издаден изпълнителен лист по реда на чл. 27, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители;
- е) на изпълнителните агенции по предприсъединителните финансови инструменти, управляващите органи на оперативни програми и държавните органи, администриращи средства от европейски фондове за недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от предприсъединителните финансови инструменти, Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейските земеделски фондове и Европейския фонд за рибарството, Инструмента Шенген и Преходния финансов инструмент, включително от свързаното с тях национално съфинансиране, които възникват въз основа на договор;

- ж) дължимият за държавата дивидент или част от печалбата на държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала;
- з) други частни държавни вземания, чието събиране със закон е определено да се извършва от агенцията.

III. ДРУГИ ПУБЛИЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Публични са и следните вземания:

- на бюджета на Европейския съюз по решения на Европейската комисия, Съвета на Европейския съюз, Съда на Европейските общности и Европейската централна банка, с които се налагат парични задължения, подлежащи на изпълнение на основание чл. 256 от Договора за създаване на Европейската общност.;

- вземанията на държавите - членки на Европейския съюз, по влезли в сила решения за конфискация или отнемане на парични средства, за паричната равностойност на конфискувано или отнето имущество, както и по решения за налагане на финансови санкции, постановени в държави - членки на Европейския съюз, когато са признати и подлежат на изпълнение в Република България;

- вземанията за финансови административни санкции и/или глоби, включително такси и начисления, наложени от компетентните органи или потвърдени от административните или съдебните органи на държави - членки на Европейския съюз, или, когато е приложимо, от съдилища за трудови дела на държави - членки на Европейския съюз, във връзка с неспазването на Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1996 г. относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (ОВ, L 18/1 от 21 януари 1997 г.) или на Директива 2014/67/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за осигуряване на изпълнението на Директива 96/71/ЕО относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар ("Регламент за ИСВП") (ОВ, L 159/11 от 28 май 2014 г.).

IV. РЕД НА СЪБИРАНЕ НА ВЗЕМАНИЯТА

1. Публичните вземания се събират в лева от публичните изпълнители при Национална агенция за приходите, по реда на ДОПК, освен ако в закон е предвидено друго.

Внимание! Възможно е за едно данъчно задължение (един и същ вид данък за един и същ данъчен период) да съществува дублиране на изпълнителните основания - напр. ревизионен акт, издаден на юридическото лице и присъда, издадена на физическо лице и с която е уважен гражданският иск. Тъй като данъчното задължение е едно, независимо, че са налице два изпълнителни титута, то и изпълнението следва да се ограничи до размера на същото. Ако е налице разминаване в размера на задължението, установено с различните изпълнителни титута, следва да се изпълнява по-големият установен размер. (Виж писмо с изх. № 20-00-203 от 12.06.2009 г.) на ЦУ на НАП.

2. Частните държавни и общински вземания се събират само по общия ред, като за частното държавно вземане е неприложим реда за събиране на публичните държавни вземания, който както бе казано по-горе е ДОПК.

Относно реда за събиране на частните държавни вземания се е произнесъл и Конституционният съд с Решение № 2 от 30 март 2000 г. по конституционно дело № 2 от 2000 г., в което е застъпена тезата, че подчиняването на частните държавни и общински вземания на привилигирания режим на публичните държавни и общински вземания нарушава конституционно установеното различие между тях и е противоконституционно да се създава трети, междинен вид собственост-частна собственост, която се ползва с режима на публичната.

Установяването на частните държавни вземания, които се събират от НАП и които са изброени по-горе става с акт за установяване на частно държавно вземане, с изключение вземанията на Държавен фонд «Земеделие», за които има издаден изпълнителен лист по реда на чл. 27, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители. Актът за

установяване на частно държавно вземане се издава от изпълнителния директор на агенцията или оправомощено от него лице. Въз основа на акта за установяване на частно държавно вземане агенцията може да поиска издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.